

Wejherowo. Co Kaszubom w duszy gra

5/G/19

Kaszëbscë nótë, zwane też kaszubskim abecadłem, są jednym z najbardziej rozpoznawalnych elementów kaszubskiego folkloru.

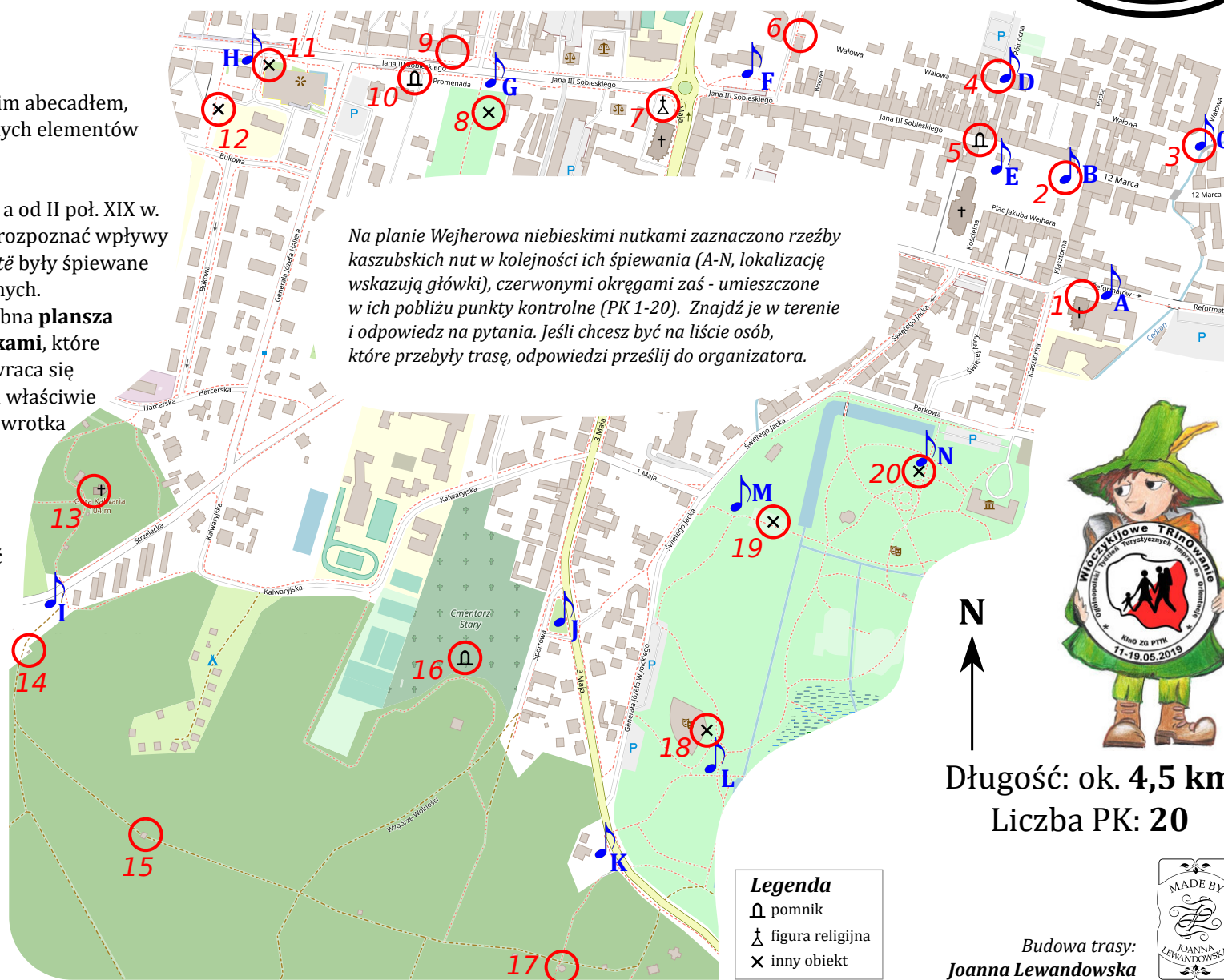
Pierwotnie śpiewano je po niemiecku, a od II poł. XIX w. również po kaszubsku. Można w nich rozpoznać wpływy czeskich i słowackich **wyliczanek**. **Nótë** były śpiewane na weselach i uroczystościach rodzinnych.

Do zaśpiewania wyliczanki jest potrzebna **plansza** z umieszczonymi na pięciolini **rysunkami**, które ktoś wskazuje. Po paru obrazkach powraca się w odwrotnej kolejności do początku, a właściwie do kaszubskiej stolicy. Każda kolejna zwrotka jest więc coraz dłuższa.

Chociaż **nótë** zobaczymy i usłyszymy w wielu miejscach na Kaszubach, to właśnie **Wejherowo** można nazwać kaszubskanutowym zagłębiem. Wyliczankę spotkamy w ratuszu, muzeum, wielu sklepach, a po głównych atrakcjach miasta prowadzą rzeźby **Szlaku Kaszubskich Nut**.

Opisy kaszubskich nut i informacje krajoznawcze na podstawie opracowania „Wejherowo. Szlakiem Kaszubskich Nut” UM Wejherowo.

Aktualność: maj 2019
Źródło mapy: © autorzy OpenStreetMap
ver. 2.0

Na planie Wejherowa niebieskimi nutkami zaznaczono rzeźby kaszubskich nut w kolejności ich śpiewania (A-N, lokalizację wskazują główki), czerwonymi okręgami zaś - umieszczone w ich pobliżu punkty kontrolne (PK 1-20). Znajdź je w terenie i odpowiedz na pytania. Jeśli chcesz być na liście osób, które przebyły trasę, odpowiedzi prześlij do organizatora.

N
↑
Długość: ok. 4,5 km
Liczba PK: 20

Legenda

- 🔔 pomnik
- ✝️ figura religijna
- ✖️ inny obiekt

Budowa trasy:
Joanna Lewandowska

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (5/G/19)

Nutka A	„To jest krótkie, to jest długie”. Kościół św. Anny Choć na krótką chwilę trzeba wstąpić do kościoła pw. św. Anny, z odwiedzanym przez pielgrzymów cudownym obrazem Matki Boskiej Wejherowskiej. To najstarszy, więc i najdłużej stojący w mieście budynek.
PK 1	Jaki rok widnieje u szczytu budynku?
Nutka B	„To kaszubska stolica”. Stary Rynek Kaszubi mają kilka stolic , należy do nich też Wejherowo, zwane stolicą duchową , jeden z najważniejszych ośrodków życia religijnego na Pomorzu. Na rynku warto zrobić zdjęcie pod pomnikiem Jakuba Wejhera oraz zwiedzić ratusz . Znajdziemy w nim m.in. salę tradycji z pieczołowicie zrekonstruowanymi pomieszczeniami okresu międzywojennego, celę więzienną z czasów posterunku pruskiej policji czy makiety miasta i kalwarii.
PK 2	Dwustronny odlew na postumencie przedstawia widok dwóch, północnej i południowej, elewacji ratusza. Która strona odlewu, wschodnia czy zachodnia, odpowiada elewacji widzianej od strony rynku?
Nutka C	„To są basy, to są skrzypce”. Nad rzeką Cedron Na placu nad Cedronem przysiadźmy na stołomowych kulach. Może w szumie „biblijnej” rzeczki usłyszymy legendę o założeniu miasta przez Jakuba Wejhera, który nad Białą (pierwotna nazwa Cedronu) przypomniał sobie o ślubach złożonych w miasteczku Biała w zamian za ocalenie życia. Może dotrze do nas też dźwięk basów i skrzypiec , które rozbrzmiewają w wejherowskim muzeum, szkole muzycznej, amfiteatrze i filharmonii.
PK 3	Na kamiennym postumencie są motywy z haftu kaszubskiego. Ma on kilka odmian, w tym wejherowską, powstałą po wojnie z inicjatywy Franciszki Majkowskiej, siostry Aleksandra. Do wzorów pięciokolorowych kwiatów, wspólnych dla wszystkich odmian, w Wejherowie dodaje się chryzantemy, dalie, astry, bez i groszek. Ile kwiatów z okrągłym środkiem jest wyrzeźbionych na postumencie?
Nutka D	„To oznacza Kaszubę”. Ulica Wałowa O tym, co oznacza być Kaszubą , można się przekonać w Dziale Literatury i Prasy Kaszubsko-Pomorskiej wejherowskiego muzeum , które znajduje się nieopodal, przy ul. Wałowej 14a, w dawnym magazynie. Literaturę kaszubską oferuje też biblioteka im. A. Majkowskiego przy ulicy... Kaszubskiej. Na skwerze z Kaszubą pykającym fajkę przyjrzyjmy się muralowi obok.
PK 4	Ile na muralu jest rowerów?
Nutka E	„To jest łopata, to jest tyczka”. Kolegiata Niemalą trzeba było użyć łopat i tyczek przy budowie kolegiaty pw. Świętej Trójcy z XVIII w. Stoi ona na miejscu świątyni wybudowanej przez Jakuba Wejhera jako wypełnienie ślubów złożonych w czasie wyprawy smoleńskiej. Obok znajduje się XVII-wieczny szpitalik -przytułek dla ubogich, a u wylotu deptaka – pomnik Remusa , bohatera kaszubskiej epopei Aleksandra Majkowskiego.
PK 5	Pomnik Remusa stojącego obok dzieci i wózka z książkami. Ile Remus ma guzików?
Nutka F	„To są sosny, widły do obornika”. Deptak Starego Miasta Dzisiaj deptak to gwarna ulica, ale dawniej tu kończyło się miasto, a zaczynały się pola i ogrody, gdzie widły były powszechnie używane. Gdzieś tam rosły też zapewne sosny . Przy ul. Jana III Sobieskiego (właściciela miasta w II poł. XVII w.) znajduje się wiele obiektów z XIX i XX w.
PK 6	Granicę między miastem a wsią przypominają płaskorzeźby znajdujące się w pasażu, który łączy ul. Jana III Sobieskiego z ul. Wałową. Freski są wzorowane na fotografiach wykonanych w Wejherowie na początku XX w. Pozostałą przestrzeń wypełniają kafle z błękitnymi motywami nawiązującymi do haftu kaszubskiego. Co trzymają postacie na obu płaskorzeźbach po „wiejskiej” stronie pasażu?
PK 7	Figura Matki Bożej przed neogotyckim kościołem z 1909 r., dawnym zborem ewangelickim, zamienionym po II wojnie światowej w kościół katolicki pw. św. Stanisława Kostki. Na pamiątkę czego figura została postawiona?
Nutka G	„To jest proste, to jest krzywe”. Park Kaszubski W Wejherowie i na Pomorzu zamieszkiwały głównie dwie nacje: Kaszubi i Niemcy . Ci pierwsi byli zwykle katolikami, drudzy – protestantami. Ich współistnienie nigdy nie było proste , zwłaszcza w XX w., gdy wzajemne relacje mieszkańców grodu Wejhera były „ wykrzywiane ” przez ideologie faszystowską i komunistyczną.
PK 8	Kamień w parku Kaszubskim, w miejscu dawnego cmentarza ewangelickiego. W jakich latach cmentarz był czynny?
PK 9	Budynek z pilastrami (płaskimi filarami odstającymi nieznacznie od lica ściany), ozdobionymi ponurymi i wesołymi maskaronami (dekoracyjnymi wyobrażeniami głów). Ile maskaronów na pilastrach się uśmiecha?
PK 10	Rzeźba upamiętniająca nadleśniczego Romana Kuniewskiego i leśników zamordowanych w lesie piasznickim. Jak nazywa się autorka rzeźby?

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (5/G/19)

Nutka H	„To jest tylne koło od wozu”. Filharmonia Kaszubska Dawniej słychać tu było stukot kół wozów gospodarzy z okolic zmierzających do miasta. Obecnie ich potomkowie przybywają samochodami nie tylko do pracy czy na zakupy, lecz także dla relaksu, m.in. do Filharmonii Kaszubskiej , w której są wystawiane sztuki teatralne, odbywają się koncerty, spotkania oraz seanse filmowe. Rzeźba budynku, w którym ma siedzibę Wejherowskie Centrum Kultury, kształtem nawiązuje do łodzi . Na dachu w sezonie jest udostępniany taras widokowy.
PK 11	Kotwica na pamiątkę związków Wejherowa z morzem. W budowaniu czego Wejherowo pełniło ważną rolę?
PK 12	Ławeczka Reginy Osowickiej na skwerze jej imienia. Postać „patrzy” na kolorową, ruchomą fontannę. Znawcą czego była Regina Osowicka?
PK 13	Kościół Trzech Krzyży na szczycie Golgoty. Największa z kaplic, z celowo wykonanym pęknięciem w ścianie prezbiterium, jest centralnym miejscem nabożeństw kalwaryjskich. Kiedy na kalwaryjskich drózkach modlił się Karol Wojtyła?
Nutka I	„To są haki, to są ptaki”. Kalwaria Wejherowska Często na wejherowskich wzgórzach można usłyszeć śpiewy pątników, którzy licznie odwiedzają XVII-wieczną Kalwarię Wejherowską z jej 26 kaplicami. Kiedy pątnicy odrywają się od codziennych zajęć, np. kopania w ziemi hakami , przybywają kontemplować Boga na kalwarii wśród śpiewu okolicznych ptaków . Kaszubskie przysłowie mówi: „Kto za życia Kalwarii nie obejdzie, ten będzie musiał to zrobić na klęczkach po śmierci”.
PK 14	Najmniejsza z kaplic ufundowanych przez Jakuba Wejhera, powstała przed 1657 r. Jak się nazywa ta kaplica?
PK 15	Kaplica symbolizująca bramę, przez którą wyprowadzano w Jerozolimie skazańców. Na zewnętrznych ścianach znajdują się duże wgłębienia w kształcie łez. Ile jest łez po prawej stronie łuku bramy, jeśli patrzy się od strony wschodniej?
Nutka J	„To są pruskie półtoraki”. Stary cmentarz Mimo pruskiego zaboru Kaszubi zachowali swoją tożsamość, religię i język. Półtorakiem nazywano 5 fenigów. Dawniej monety wkładano zmarłym do trumny, aby chroniły przed złem. Stary cmentarz katolicki jest orientowany, założono go w XIX w. i funkcjonował do lat 50. XX w. Pochowano na nim wielu znanych obywateli, żołnierzy wrześnie, partyzantów Gryfa Pomorskiego, ofiary hitlerowskich zbrodni w Piaśnicy i Stutthofie.
PK 16	Wśród zwróconych na wschód grobów wyróżnia się leżąca do nich prostopadle mogiła upamiętniająca Polaków zamordowanych przez hitlerowców w przeddzień wyzwolenia miasta. Ile osób pochowano w tej mogile?
Nutka K	„To jest jarzmo, to jest wół”. Kalwaria Wejherowska – punkt informacyjny Jarzmo i wół mogą symbolizować niemiecką niewolę, ale również siłę, pracowitość Kaszubów i ich konsekwentne dążenie do celu. Słowem klęka określa się też po kaszubsku wiadomości, informację . Wiedzę o Kalwarii Wejherowskiej można poszerzyć w pobliskim punkcie informacyjnym.
PK 17	Najbardziej malownicza kaplica Kalwarii, ufundowana przed 1654 r. Ma kształt rotundy na planie róży oraz ornamentykę flamandzką lub niderlandzką. W cztery strony świata są skierowane ozdobne herby. W którą stronę świata jest zwrócony herb ze skrzyżowanymi ramionami?
Nutka L	„To jest całe, a to pół”. Amfiteatr w parku W amfiteatrze podczas koncertów, festynów i jarmarków organizowanych latem płyną całe i półnuty , zalewając dźwiękami większą część Wejherowa.
PK 18	Ile w amfiteatrze jest rzędów ławek?
Nutka M	„To jest małe, to jest wielkie”. Park im. Aleksandra Majkowskiego Park jest atrakcyjnym miejscem dla małych i dużych . Dzieci najchętniej wybierają plac zabaw, dorośli korzystają z oferty parkowych kawiarenek, małej sceny letniej czy plenerowej siłowni.
PK 19	Na ilu podwójnych stanowiskach siłowni można, wg rysunków, ćwiczyć mięśnie nóg?
Nutka N	„To są instrumenty wszelkie”. Pałac Przebendowskich i Keyserlingków Szlak Nut Kaszubskich kończy się przy pałacu rodziny von Keyserlingk, w którym w XVIII w. mieli rezydencję ich poprzednicy – Przebendowscy. Obecnie mieści się tu Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej, a w nim zabytki kultury Kaszub i Pomorza, zbiory literatury, fotografii, utworów muzycznych i wszelkich kaszubskich instrumentów .
PK 20	Ławeczka z Kaszubą grającym utwór (można go odsłuchać), którego słowa przedstawiono po kaszubsku na kolejnych rzeźbach z nutami. Obok grajka leży tabakiera typu rozek kaszubski. Co charakterystycznego dla Kaszub znajduje się na tabakierze?

Odpowiedzi prześlij na poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza dostępnego na stronie trino.pttk.pl.
Przesłanie odpowiedzi oznacza zgodę na umieszczenie na liście osób, które przebyły trasę TRInO.

